

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor.
Fél évre 4

Egészévre 8 kor.
Egyes szám ára 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A magyar nevek.

Az egységes magyar nemzeti állam nagy problémájának megoldása, csak állami és kormányzati ténykedések útján, — meg nem oldható. A magyar társadalom főtényezője s egyedüli biztosítéka a sikernek s ez is csak akkor és úgy, ha nemcsak ohajtója a célnak, nemcsak tudatában van a kérdés megoldása körüli közreműködése fontosságának, de érzi, hogy nemcsak vasárnapi ünneplő ruhába öltöztetett nyilatkozataiban, de mindig és mindenütt, az élet bármely vonatkozásai között, a legnagyobbtól le a legjelentéktelenebb kis alkalomig, szem előtt kell tartania és érvényesítenie is a legsovinistább magyar nemzeti érzést.

Nem elég magyarul gondolkodni, érezni és beszélni; a magyar társadalomnak gondoskodni kell, hogy a magyarság a külsőségekben is ki-domborodjék.

Nem kell kicsinyelni, sőt még kevésbé szabad élcelődni az egykoronás magyar nevek viselői felett.

Nem kell azt gondolni, hogy a magyar hangzású nevek nem hatnak hasonlóan közre az egységes magyar nemzeti állam megalkotására, sőt ha visszatekintünk a múltba, azt fogjuk találni, hogy legrégibb, — sőt még most is virágzó történelmi családjaink nagyrészenek ősei idegenből, idegen nevet viselve kerültek hozzánk; ezek talán öntudatlanul, de természetszerűen, midőn beolvadtak a nemzet testébe, kezdtek magyar neveket is viselni, ezzel végkép elszakítván a kap-

csot külsőleg is eredeti otthonuk és az őket kihozsajtó nemzetiségektől.

Ezen példákat kell követni azoknak is, kik ma a haza földjén igaz hazafini érzéstől áthatva akarják, — bár ma még nem magyar hangzású neveket viselnek — az egységes magyar nemzeti állam s ezzel hazánk jövőjének biztosítását. Tartozkodás nélkül s tudatában a nagy szolgálatnak melyet a magyar nemzeti állam érdekeinek tesz-nek, kell éppen a már nevet és tekintélyt kivívott idegen hangzású neveket viselőknél előljárni jó példával a névmagyarosítás terén. Tekintsék nagy történettudósunk, Fraknoi érdemeit és utmutatását, ki midőn nagy magyar történelmi művével a nyilvánosság elé lépett, letéve eddigi idegen hangzású nevét, új magyar hangzású névvel diszítette nagy történelmi munkája első lapját.

A különben is magyar nemzeti érzéstől áthatott magyar nemzeti író, magyar történelmi műve élére magyar nevét akarta illeszteni; joggal és helyesen, szemben azon nemzetiségi vádakkal és a nyugati államokban ellentűn érvényesíteni szokott törekvésekkel, hogy nálunk minden idegen, s ha alkotásainkat a tudomány, művészet, irodalom, műépítéset s más tereken nem is mindig idege-neknek köszönhetjük, úgy legalább is minden jelesünk renegát.

Midőn 1896 őszén a Vaskapu munkálatainak befejeztével felséges urunk s más koronás fők jelenlétében Orsovánál, nagy ünnepélylyel, a Dunán a szabályozás következtében biztosított hajozás megnyitvatott, nem sokkal reá alkalmunk volt egy Németországban megjelenő lapban a ma-

gyarok nagyzási hobortjáról olvasnunk; elmondva láttuk ott, hogy a magyar nagy nemzeti ünnepet ült a vaskapu szabályozásánál; egy oly alkotás-nál, melynek eszméje, mint a berlini szerződésben biztosított, német eredetű, melyhez a pénzt a tő-keszegény magyar állam Németországban szerezte be s melynek műszaki kivitelét Wallandt, a német eredetű mérnök hajtotta végre. Ki vonja kétségbe, hogy Wallandt igaz magyar, jó hazafi, de vajjon a nemzeti állam érdekében nem tett volna-e szolgálatot, ha a nagy mű megalkotásánál Fraknoi szép példáját követve, ezen nagy magyar alkotás keresztül vitele alkalmával magyar hangzású nevet vet volna fel?

Kicsinyesnek látszik a kérdés, de azért, tekintettel mindig az ellenünk áskálódó nemzetiségek tendenciozus állításaira s a sok tekintetben félrevezetett külföld felfogására, nagy jelentősége van.

Nézzük csak, vajjon a kétségtelenül fényesen sikerült 1896 évi országos kiállítás alkalmával szépség hiba volt-e csak, hogy a kiállítás igazgatói egymásután: Graenzstein, és Schmidt nevet viseltek s hogy az össz-jury elnöke, Magyarország volt miniszterelnöke, a német hangzású nevet viselő Wekerle volt? Ki vonja kétségbe az illetők igaz, őszinte magyar bazafias voltát? . . . talán még a soviniszta magyar nemzeti irányzatnak feltétlen hívei is ők és mégis volt alkalmunk ezen véletlen találkozás miatt is gyöngéden élcelő megjegyzést hallani.

Példák ezek, melyek intő figyelmeztetések-ként kell, hogy vétessenek; a magyar nemzeti-

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Tengerparti séták.

III.

A szép Anice.

(Cirkvenicai legenda.)

(Folyt.)

Az öreg Jusich messze földeken járt. Ismer egy országot, a hol fényőrdők zöldje koszorúzza a határt.

A hol égbe nyúló sziklák lábainál, mosolygó síkság terül el. A hol a szárazon is van tenger . . . sűrű, aranyszínű tenger . . . buzakalászból. A hol hatalmas, kékvizű folyam hőmpölyög tova szép falvak nagy városok sorai között. A hol végtelen lapályokon fehérszörű csordák legelnek. A hol az ágas kútgének nyikorgásával a kolompok kongása vegyül el. A hol alacsony szalmatetős hazák tágas csarnokában, egyetlen gyertyaszál mellett, fodros inguju, göndörhajú legény danol . . . ép ilyen zenekísérettel. Igen, van egy ilyen ország. Magyaroknak hívják a lakóit . . . a magyarok zenéje ez. Ott sir és kacag a hegedű, mint ez itt most a csolnakban. Az a bűbajos ember csak magyar lehet.

— Mi bajod, Anice? Miért vagy oly szomorú?

Nem vagyok én szomorú, lelkem apám. Csak a

szívem sajog egy kicsit. Majd vigabb leszek vasárnapra. Felvidit a tambura és szorakóztat a kőlo.

De nem lett vigabb. Orezájáról eltűntek a rózsák. Szemeim ragyogtak, fénylettek még, de oly kietlen, ijesztő volt a fény és ragyogás. Egész nap lázas nyugtalanság fogta el. Csak mikor szürküldött, csillapult egy kisse. Lefutott a tengerpartra. Nézett mindenfelé, nem közeledik-e a csolnak, a honnan megszólal az örjöen edes nóta. Lelekzetét is visszafojtva hallgatodott, nem csapodnak-e a hullamok erősebben a parthoz, jelezve közeledtét annak, a kit eddig sohasem látott, de a kit szíve egész rajongásával szereti, a ki nélkül élni nem tud, nem akar . . .

Hiszen a dalok mind Anicének szoltak. A magyar ifjuhoz eljutott a horvát leány szépségének híre. Azért jött el ide. Énekével akarta megnyerni a leány szívét, a hol most nyílt az első szerelem virága. Mit tehetett ő arról, hogy el is hervasztotta a szép arcok rózsáit, melyek helyett ujjabbakat akart fakasztani.

Egy este a csolnak közelebb jött a parthoz. Oly közel, hogy szembe nézhetett a szerelmes ifjupár. Elhaltatott a hegedű egy pillanatra . . . ezt a szünetet a forró, lázas csókok töltötték be. Aztán ismét tovasiklott a csolnak . . . az ifju öleiben egy tündérszép leány ült és úgy hallgatta a dalokat, melyek megdagadt hullamok módjára áradtak most az ifju ajkáról s a szárazfából.

Mind messzebb és messzebb hajtott a szótlan éjben az evezős. Mind távolabbra tűntek Horvátország

sziklás partjai . . . az éjjeli szellő már csak egy-egy halk rezgést hozott vissza, aztán elhallgatott az is . . . Két szerető szívnek magasztos, fenséges frigykötése felett sötétkék égen a csillagok miriádjai örkdötek és az Adria tovasimuló áldásukat adták reájok.

Az öreg Jusich heteken át nem bujt ki házából és nem jutott be hozzá senkisé. Lelkén halálos seb tátongott. Aniceja ejtette . . . az a rossz, csunya leány . . .

Miért nem mondta, hogy ismeri a legényt. Hogy szereti. Hogy az övé akar lenni. Nem gátolta volna benne. Oda adta volna nekik vagyonát . . . Vett volna nekik itt a faluban egy külön, szép házat. Boldogok lehettek volna mindig. Kis unokáit elringatta volna térdén. Megszökött az a leány! elment, titkon, lopva, mint a ki letért a becsület útjáról . . . Anice is letért? Az ő leánya megfélekedezett volna arról, a mivel a Jusichok szepőlőten hírnevének tartozik?

Hőfehér lett a haja szegény öregnek, mikor újra az emberek szeme elé került. Fél századdal vénült egy hónap alatt; de nyugodtabb lett. Forrongó tüze lehült . . . esdő leánya szavára elküldte apai áldását és a csá-bitónak csak annyit üzenhetett.

— Becsüld meg leányomat. Tedd nagyon boldoggá! Mert ha csak mézét akartad szíyni a legszebb virágnak, mely valaha Horvátország kertjeiben nyílt és aztán a mint hervadni kezd . . . eldobod magadtól, — haragom és gyűlöletem nem csak téged fog érni.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

az egyedül elismert kel-
lemes ízű természetes
hashajtószér.

15-16

társadalom meg kell hogy értse, hogy az idegen neveket viselőktől követelnie kell a magyar hangzású nevek felvételét, mint egyik eszközét az egységes magyar nemzeti állam megalkotásának, mely probléma ha meg nem oldatik, Magyarország, mint állam nem állhat fenn. Sajnos pedig, a magyar társadalom ezen mozgalmat nem csak nem támogatja, de sok esetben kicsinyli.

A nagyok tartozkodók, mert sikerük érzében idegen hangzású neveikre akarnak büszkének lenni, a kicsinyek, mert a nagyok példái előttük hiányoznak.

A sovínista nemzeti magyar állam érdekében érvényesítő magyar »nemzeti gondolat« gyengeségét igazolják e példák, pedig e nélkül az egységes magyar nemzeti állam megoldásának problémája nem sikerülhet. Azt várjuk, azt követeljük a magyar érzéstől, mely a haza minden hű fiát át kell hogy hassa, hogy az idegen hangzású neveknek magyar hangzású nevekre való átváltoztatását ne kicsinyelje, de követelje s ezzel is a nagy probléma megoldását segítsen elő.

Évekkel ezelőtt egy berlini német nő látogatott meg; midőn a pályaháztól bérkocsiján behajtva beköszöntött első szavával azon örömeinek adott kifejezést, hogy itt nincs is a mint ő hitte a visszamaradt távol keleten, mert kocsiján végig haladva látta, hogy az üzletek feliratai, akárcsak Berlinben, németek, vagy legalább németek is. Ő ennek örült; a magyar társadalom ebben nem lát sérelmet; a magyar állam, mint azt a czéltudatosan gondolkozó kis Románia teszi, az üzletek idegen felirataiért nem követel külön adót, azonban a magyar állam ellenségei, a nemzetiségi izgatók, ezen kérdésnek is ösmervén jelentőségét, mint azt a legközelebb Szegeden lefolyt pángermán izgató pörének le tárgyalásánál láttuk, tervszerint dolgoznak oda, hogy hűveik, mint üzletemberek, üzleteik feliratait csak nemzetiségi nyelvükön alkalmazzák s hogy a nemzetiségi vásárlók előszeretettel oly üzletekbe menjenek, melyeknél a magyar felírás hiányzik, vagy a feliratok legalább is kettősök.

Vajjon ilyen törekvésekkel szembe nem elég erős-e a magyar társadalom, hogy a sovínista magyar iránynak érvényt szerezzen? Hisz nem is oly nehéz megállapítani azt, mit nem kell

Érni fogja egész nemzetedet. Hirdetni fogom az adáz, gyilkos haragot mindenfelé. Elterjesztem néped és nemzetséged ellen, a hol az Adria vize a Horvát partokat mossa. Oda kiáltom a Velebitnek és Kapellának! Ránézos ormai hadd visszhangozzák. Hadd kiáltásuk tova, hegyről-hegyre, öbölről-öbölre . . . megfogja érteni minden horvát ember és jaj neked . . . jaj népednek, ha lábát valaha ide beteszi . . .

Egy évvel később, a mikor leszált a szürkület, esténként egy magas, karcos, feketébe öltözött nő alak bolyongott lent a partokon. Karjaiban esecsemőt tartott, melynek piczi orcácskáját pirosra festette a tenger felől lengedező szél.

Az emberek félve tértek ki a sötét alak elől. A babonásabbak keresztet is vetettek ha közelébe értek.

— Hallod kis angyalom! Csitt Drágám! Ne sirj! Hallod . . . a hegedűt? . . . hallod azt a szép dalt? . . . ő az . . . az apád . . . hallod? . . .

És alétlan vitték haza éjfelenként a szép Anicét, kisdéd gyermekével.

Annak a magyar ifjunak csak a friss rózsza kellett. A mint szirmai lehullottak, eldobta magától. Elment más tájakra, ott is esábitott . . . ott is boldogított, . . . hogy annál nagyobb legyen a boldogtalanság . . .

— Látja, Uram! azért gyűlölik itt annyira a magyarokat.

Szép kisasszonyok! minden mesének van tanúsága.

A horvát ifjuság dalba foglalta nevét s összejeveteleiknél ma is éneklék: Anice moia, Anice moia.

tenni, mit nem kell megtérni, elég figyelemmel lisérni, mit kerülnek, mit elleneznek a hazafiatlan nemzetiségek.

Közönyösségünket tapintatnak nevezzük, mely lehet tetszetős, mely lehet kifelé népszerű mely lehet a magyar állam területén lakó nemzetiségeknek kedves, mely a már megalakult és erős nyugati államokban talán, de csak talán, lehet nem is veszélyes, de melylyel államot alkotni nem lehet és melynek ismételt előbb és előbbre való tolakodásával a nagy probléma: »Akar-e, tud-e, Magyarország egységes magyar nemzeti állammá lenni«, meg nem oldható,

Báró Bánffy Dezső.

Magyarország volt miniszterelnöke. a »Magyar közélet« című folyóiratban cik-sorozatát irt a Magyar nemzeti politikáról, mely méltó feltűnést keltvén, nemcsak író-jának főméltóságánál és magas állásánál fogva, hanem a tárgy fontosságánál fogva is, — most könyv alakban adta ki. Ezen fejtegetésekből közöljük a fenti cikket.

Tessék elolvasni br. Bánffy Dezsőnek a király főudvarmesterének könyvét! Habár a nagy államférfiui gondolatok kuszált, kezdetleges stílus mezben állanak is előttünk, lehetetlen, hogy akadjon magyar ember, a kinek nemcsak szívét, de elméjét is meg ne kapnák, meg ne hódítanak az ő gondolatai és törekvései.

Sajnosan igaz hogy: »az egész országban sokat beszélnek és írnak az egységes magyar állam eszméről, de tervszerűen annak érdekében vajmi keveset tesznek.«

Iparkiállítás Petrozsényben.

Petrozsény s egyszóval a Zsilyölgyének jövőjére nézve egy nagyfontosságú mozgalom indult meg a »Petrozsényi és járási ipartestület« kebelében. Az előkészületek minden irányban folynak, most még csak az ipar és kereskedelmi miniszter anyagi támogatása van hátra, a ki személyesen ismervén vidékünk rohamos fejlődését, bizonyára érdeklődését hozzánk is kiterjeszti s így alkalom fog nyílhat azokon a nagy napokon, midőn az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület a jövő év augusztus havában itt kongresszust tart, — bemutatni a zsilyölgyi ipar termékeit. A részletesen megindokolt kérvényt a következőkben mutatjuk be:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes Uram!

Iparfejlesztésünk terén Nagyméltóságod böles vezetése alatt kifejtett czéltudatos tevékenység igazolja, hogy a magas kormány a társadalom egyik alkotó elemét, számottevő tényezőjét: az iparos osztályt, a hazai kisipart értéke és fontosságához mértén becsüli s áldozatkész támogatással a Kulturállamok fejlettebb iparának magaslatára emelni jóakarólag törekszik.

Ezen állami feladatot képező hazafias czél elérése, biztosítása érdekében kifejtett kormányakezió Nagyméltóságod irányító, hathatós és sikeres tevékenységeért a magyar nemzet, különösen a hazai társadalom eddig kevés figyelemre méltatott alkotó eleme, az iparos osztály hálás elismeréssel adóz és azon megnyugtató reményből merít buzdítást és lelkesedést, hogy Nagyméltóságod odaadó gondozása, irányítása mellett hazai iparunk mielőbb arra az ohajtott magaslatra fejlődik, a hová emelni Nagyméltóságod oly nemes buzgalommal törekszik.

Egy ország iparfejlesztésének szent ügye Nagyméltóságod irányító szellemében s jóakaró támogatásában birja fejlődésének megszilárdulásának legfőbb garanciáját és ama ohajtott czél elérésének biztosítékát, hogy a tiszteletré méltó, becsületos ipari munka valódi értéke ne csak felismertessék, de a boldogulásnak erőforrása is legyen.

Ebben a megnyugtató tudatban bátorkodunk Nagyméltóságodhoz folyamodni az alábbiakban előadott legalázatosabb kérelemmel.

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes Uram!

A Zsilyölgyben kifejtett és országos jelentőségű bányáipar révén felismerte az ország, sőt a kontinens is azt a fontos feladatot, melyet a szénbányászat betölt s hogy az itt folyamatban lévő áldásos akezió valódi értéke szerint felismertessék, a mely alázattal csatolt melléklet igazolása szerint a jövő évben Petrozsényben az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület jövő évi augusztus hóban kongresszust tart, a midőn alkalom nyílik nemcsak ily nagytestület, de a megjelenő külföldiek előtt is bizonyosságot tenni arról, hogy vidékünknek ugy közgazdasági, mint társadalom-politikai helyzete az itt lakó hazafias elemekre nemzeti szempontokból nagy misszió teljesítésének feladatát hárítja.

A »Petrozsényi és Járási Ipartestület« ezt az örömdetes alkalmat kívánja megragadni, a midőn a gymnasium épület ünnepélyes felavatása is lesz és a bányásziskola is megnyílik, hogy bizonyosságot tegyen arról, miszerint az itteni kisiparos osztály hathatósan előmozdítja, előmozdítani képes azt a nemes és hazafias feladatot, mely édes Hazánk eme határszéli örállomásának jutott. Elhatároztuk, hogy a zsilyölgyi ipar produktumait bemutatjuk és a Kongresszus alkalmából Petrozsényben iparkiállítást rendezünk, kizárólag a Zsilyölgy ipari terményeiből.

Ennek a hazafias czélunk támogatására szerencsések voltunk megnyerni nagyságos glogoni Andreics János urat, a petrozsényi bányáknak minden hazafias eszmét lelkesen pártoló igazgatóját s ipartestületünk buzgó diszelnökét, ami az erkölcsi sikert nagyarányokban előmozdítja, de hazafias vállalkozásunknak ugy erkölcsi, mint anyagi biztosítékát különösen Nagyméltóságod kegyes pártolásától remélhetjük s kérjük a legmélyebb alázattal, a midőn aziránt esedezünk, kegyeskednék Nagyméltóságod üdvös és hazafias czélunk érdekében az ipar- és kereskedelemügyi tárcza terhére a kiállítás rendezésével felmerülő költségekre és buzdító, elismerő jutalmakra 2000, azaz kétezer korona államsegélyt kegyesen folyósítani s ezzel lehetővé tenni kegyeskedjék, hogy a jelzett ünnepélyes alkalommal bizonyosságot tegyünk a zsilyölgyi ipar fejlettségéről s arról, hogy az e téren reánk váró feladatok teljesítésére képesek vagyunk s megfelelő pártolás mellett nemcsak akarunk, de meg is felelünk honfitisztunk követelményeinek.

Alázatos kérelmünk kegyes teljesítéseért újból esedezve vagyunk a

Nagyméltóságú m. kir. Ipar- és Kereskedelemügyi Minister urnak

Petrozsényben, a Petrozsényi és Járási Ipartestületnek 1902 évi december hó 9-ik napján tartott közgyűléséből legalázatosabb szolgálai:

Hejás József
titkár.

Joanovits János
elnök.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Halálözös. Petrozsényben Wágner Ferencz a közbeesülés és köztisztület egyik alakja, férfi korának javában, élete 57-ik és boldog házasságának 30-ik évében hosszas szuevedés után folyó hó 12-én este 9 órakor jobblétre szenderült. Mint az élelmi raktár gondnoka, fáradhatatlan hivatalnok volt; a Salgó-Tarjáni bányatársulat tisztikara a következő gyászjelentést adta ki: »Szomorodott szívvel értesítjük, hogy tisztársunk Wágner Ferencz ur élelmitári gondnok folyó hó 12-én este 8 órakor jobb létre szenderült. Az elköltözöttet f. hó 13-én délután 2 órakor temetjük el; lelki üdvéért a szent mise pedig f. hó 15-én reggel 9 órakor fog a

helybeli róm. kath. templomban megtartatni. Petrozsény, 1902. Deczember 13. A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részv. Társ. bányagazgatási tisztikara.

— **Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága** Déván f. hó 20-án rendkívüli közgyűlést tart, melyen Petrozsényt és a járást érdeklő ügyek: 1. A salgótarjáni bányatársulattól a piac tértérhez szükséges terület megvételére vonatkozó szerződés jóváhagyása. 2. A petrozsényi zárdaiskola segélyezésére ez évre 500 kor. kifizetésének engedélyezése s jövő évre 500 kor. folyósításának jóváhagyása. 3. A Baresay-ház megvételéről való lemondás jóváhagyása iránti közgyűlési határozat. 4. Ingyenes népkönyvtár létesítésére vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyása. Az államilag segélyezett petrozsényi gymnasium részére tett 2500 koronás alapítványra vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyása. 6. A vulkáni körjegyzőség két körjegyzőség alakítása és szervezett állások betöltése iránti intézkedés. 7. Andreis János törv. biz. tag indítványa az iránt, hogy az országgyűlés képviselőházához felirat intéztessek egy Petrozsényben szervezendő határrendőrségi kapitányság felállításának törvénybe iktatása alapján. A tárgysorozatba 59 ügy van felvéve s legfontosabbak a közigazgatás egyszerűsítésére vonatkozó intézkedések s a törvényhatósági átiratok az országgyűléshez intézett feliratok pótlása iránt.

— **Négy száz iskolakerülő** Petrozsényben. A helybeli intézetek igazgatóságától beérkezett kimutatásokban kifütemelt beiratkozottak neveit összehasonlítva a község által annak idején elkészített összeírásai lajstromban foglalt tankötelesek neveivel, a község előjárósága arra a megdöbbentő szomorú tapasztalatra jutott, hogy Petrozsényben nem kevesebb mint 406 olyan gyermek van, kik habár a tankötelezettségi kort elérték sehova sem járnak iskolába. Ezért lett kiadva házról-házra járás útján az a szigorú rendelkezés, hogy a ki igazolvánnyal ki nem mutatja 8 nap alatt, hogy gyermeke valamely intézetbe be van írva, — kiméletlenül meglesz bírságolva. Jóllehet valamennyi elemi iskola — különösen pedig az állami — minden tanterme tele van tanulóval s jóllehet maga az előjáróság is tud arról, hogy a miniszter a gondnokságnak a tantermek és tanterők szaporítására nézve beadott kérvényét eredményesen még nem intézte el, — azért kimondta, hogy az állami iskola, bármily zsúfolt legyen is, azzal az indoklással, hogy nem férnek, senkit sem utasíthat el.

— **Besseney Lajos** szalonvigjátéki társulata, kedden e hó 16-án kezd meg előadásait a Vagner vendéglő nagytermében. Csak három előadást tart. A három előadásban a következő vigjátékok kerülnek színre: Váro teremben. Egy kis vihar. Jól örzött kis leány, miniszter előszobájában, Elkényeztetett férj. Házasság politikája. Már alszik. Nőgyűlölő és Két bolond egy házban. Minden előadásban a felvonás közöket kellemesen tölti be Kappel Gyula (Junó Salmó) a budapesti Somosi mulató volt néger akrobata komikus rendkívüli műtatványai, ki mint állandó vendég van szerződötve.

— **Halált okozott késdobás.** Csirnik György napszamos (baráber) midőn f. hó 12-én este Geiser János vállalkozótól részeg állapotban hazakerült, a feleségéhez, ki neki folytonos iszákosságraért szemrehányást tett, egy kést dobott. Önként és azzal a jeletéssel állított be 13-án reggel a petrozsényi őrök hivatalos helyiségebe: — „meghalt a feleségem . . .”, hozzádobtam egy kést . . ., jobb neki így . . ., úgy is hütlenséget fogtak rá az őszszel mikor katonáktól hazakerültem. Vadházasságban éltek.

— **F. hó 6-án este** Lupényben Édek Imre gépész az István tárnánál lévő villamos sodrony érintése következtében meghalt. Halálát saját könnyelműsége és vigyázatlansága okozta.

— **Muguet Kolozs** Franciaországi vezérigazgató-sági tag f. hó 4-ike óta Lupényben tartozkodik, hír szerint 13-án fog visszautazni.

— **Lupényi rendőrök.** Ha mostanában valaki végig sétál a lupényi főterem csodálkozva látja, hogy rendőreink teljesen budapesti uniformisban iparkodnak tekintélyükkel a rendhez nem szokott földi lényeket megfélemlíteni.

— **Fényképtőlvaj.** Iskolásyermekeknek is adott ajándékba Hajdú Károly 12 éves bányászgyermek azokból a fényképekből, melyeket f. évi november hó 28. án este 6 és 7 óra tájban Petrozsényben a Joanovics János fényképész záratlan udvarában az őrizet nélkül hagyott áztató edényből ellopott. A károsult bejelentése után a csendőrség a rosza ily korán megérett

kiskru tolvajt nyakoncsipte; a még birtokában volt 52 drb. fényképet tulajdonosának visszaadta, de mert úgy ő mint társai 14 éven aluliak a bűnvádi eljárás ellenők nem volt megindítható; egy körtánczot azonban mégis elkellet járjanak még pedig meglepett szülők husángangja mellett.

— **Szegény kis madárkák.** Télapó gorombaságát, melyet a Zsilvölgyével csak 22 évvel ezelőtt éreztetett ily nagy arányban, amint akkor, ma is a szabadtermészet, a levegő dalosai, a szegény kis madárkák érzik meg legjobban. — Az árva és szegény gyermekeket egyesek testületek és társulatok „a szeretet” jelégétől áthatva magukhoz emelik, ellátják élelemmel és meleg ruhával, csak a szegény kis madárkák azok, melyekre ebben a 20 fokos zímankos időben, midőn terített asztalukat hólepel takarja, eddig még senkinek sem gondolt; pedig milyen sok jó gyermek van vidékünkön, kiknek asztaláról nem egyszer kerül le felesleges kenyérmorzsza. Jussan eszükbe a nagy jótétemény a melyet különösen a gyümölcs kedvelő gyermekesregegel a kis madárkák tavasztól kezdve keső őszig tesznek; kiszámíthatatlan mennyiségben pusztítják el azokat, a kártékony rovarokat a melyek már csirájában támadják meg a fáknak szenge kis leveleit és bimbóját, virágját a leendő gyümölcsnek. Csak a gonosz lelkek szokták a jót rosszal megfizetni. A könyörtelenség bizonyára minden gyermek lelkében fészket rakott már, hiszen példát vehettek jó szülőiktől, kik mikor az éhezől és ruhátlan gyermekekről van szó mily készséggel nyitják meg erszényeiket s hozzák meg tehetségükhöz képest áldozatukat. Kedves gyermekek! A szegény kis madárkák megvannak szorulva; dideregnek és éheznek is. A ki akkor ad, mikor a szükség felütötte fejét kétszer ad. Ha reggel, délbe, este a felesleges morzsaleket összeszedve a kis madárkáknak kidobjuk viszonzotuk némileg velünk tett jótéteményeiket.

— **Petrozsény község képviselőtestülete** indokolt kérelemmel járult a belügyminiszterhez, hogy a petrozsényi anyakönyvi kerületet államosítsa, vagyis egy önálló anyakönyvvezetőt nevezzen ki. A vármegye ezen kérelmet nem támogatván, elutasította. E hó 8-án 31 képviselőtestületi tag kérelmére a tárgybán rendkívüli közgyűlést tartatott, melyen Andreis János bányagazgató, mint képviselőtestületi tag indítványt adott be, kifejtve, hogy az anyakönyvi ügyek elintézése egy hozzáértő és munkabíró egyén egész idejét igénybe veszi, az anyakönyvvezető pedig a község első jegyzője levén a közel 50 ezer ügydarabszám elintézése a jelenlegi munkaerővel el nem végezhető. Kérésük meg a belügyminiszter egy rendszeresítendő harmadik jegyzői állomás javadalmazásához 1200 korona fizetés és 400 korona lakbérrel hozzájárulni; melyhez a község egyszer s mindenkorra 900 koronával és évenként 1300 koronával járul. — Ezen harmadik jegyzői állás rendszeresítésével az összes anyakönyvi ügyek ellátása reá bízának, azon kötelezettséggel, hogy az anyakönyvi órákon kívül más községi ügyek elintézésében is segédkezni tartozik. Ezen indítványt a jelen volt tagok minden ellenmondás nélkül, egyhangulag elfogadták.

— **Állami iskolát Vulkánnak.** Ez a község nem azért kérheti és tarthat számot arra, hogy egy kir. tanfelügyelőség, valamint az erre hivatott közegek melegen ajánlják az odavaló szülőknek egy állami iskola felállítását érdekében beadott kérvényét a vallás és közokt. miniszternél, mert hajdan a járás székhelye volt, hanem azért, mert Vulkánban a bányáipar rohamos fejlődésével oly rohamosan szaporodott a lakosság száma, hogy a salgótarjáni és a felső-zsilvölgyi b. társulat által létesített mintaiskolák nem elegendők arra, hogy az összes tanköteleseket befogadhassák. A most megindított mozgalom annyi kopogtatás után valószínűleg megtermi a rég ohajtott eredményt.

— **A közigazgatás egyszerűsítésének** életbeléptetése alkalmából legyen szabad a megye, a járás, valamint a körjegyzőségek t. hivatalnokainak becses feladatát felhívnom arra, hogy nyomdában mindennemű új nyomtatvány a legújantósabb árak mellett kapható és megrendelhető.

Figuli Antal.

— **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserű viz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmul. Kérjünk határozottan Ferencz József keserű vizet

„Szemenszedett pletykák.”

(A csodapalaczk. — Bátor néptanító. — A polgári olvasókör perselye.)

Egy érdemekben megkopaszodott közhivatalnokunk, ki bokros teendői daczára sem fődolkezik meg naponta

„Bacchus“-nak rendes mértékben és mértékkel áldozni; ezen boráldozatokat gyakran otthon szokta végezni. Litérnyi ürtartalmu palaczkban gyöngyözik a derűt hozó nektár; azonban a bűvös palaczk nem hódol a fizika azon törvényének, hogy a belőle ki- illetve beöntött bor helyét levegő pótolja, hanem csodálatos módon ismét borral telik meg. A varázspalaczk csupán annyiban különbözik a rendes boros palaczkától, a mennyiben a rendesnél az elfogyasztott bor mennyiségével egyenes arányban emelkedik a jókedv, a hangulat; míg a bűvös palaczknál az fokozatosan hanyatlak, sőt buskomorsággá változik át. Közhivatalnokunk varázspalaczkjának csodatévő „Balthazar”-ja, jótékony neveltője: a felesége, ki a palaczkból elfogyasztott bormennyiséget nyomban ugyanannyi vízmennyiséggel pótolja. A jobáratok hihetőleg ez okból maradoznak el lassankint közhivatalnokunk házából.

Állami népiskolánk egyik osztályának falai annyira repedezettek, hogy egyik hitoktató lelkesünk abban a hittani előadásokat nem meri megtartani. Az iskolagondnokság, — mely ezen tanévben már jelentékeny számu ülést tartott s ezen rövid idő alatt az összes tanítókat és tanítóknőket süttökemenceit újra kitapasztatta; füstölő takaréktűzhelyüket és kéményeiket kisépertette (az elismerés országlánrése Janza Vazul szolgabíró iskolagondnokot illeti) — a baj orvoslása végett sürgős felterjesztést intézett a tanfelügyelőhöz. A repedezett osztálynak tanítója a lehető legnagyobb lelki nyugalommal biztatta a lelki pásztor hogy bátran tarthatja a teremben hittani előadásait, mert ő szakértővel már megvizsgálta a termet, a ki őt a felől biztosította, hogy az, még az isteni gondviselést nem is számítva; még két hónapig nem dől össze. A lelki pásztor bár nagyon bizik az isteni gondviselésben, még sem volt hajlandó előadásait ott megtartani. A néptanító mai napig rendületlenül tanít. Ritka bátorság egy néptanítótól! Vajon honnét és miből meríti? (Bizonyára nem a közhivatalnokunk csodapalaczkjából).

Szomoruan és szégyenkezve gyűltek össze a mult héten a petrozsényi takarékpénztár részvénytársaság igazgatói, midőn meghallották hogy egy betörő a fillérestételeket rendező s pénztelenségben leledző polgári olvasókörnek lánczon lógó perselyét s nem a több száz ezer korona befizetett alaptőkével és betéttel rendelkező és nem is pénzérszobába elhelyezett kasszáját törte fel. Egykedvűen csak a kétoldalalag érdeklő Marek Mór járt. Neki mindegy: akár az olvasókör, akár a takarékpénztár. Talán még jobban sajnálja az olvasókört, mert sokkal könnyebb új részvényeseket és betevőket mint fillérestételekre fizető publikumot szerezni. Ezen betöréssel a betörő nemcsak magát, hanem az olvasókört és takarékpénztárt is kompromittálta. Ha a takarékbba tört volna be: magának pénzt és érdemet, a takaréknak országra szóló reklámt és nagymérvű érdeklődést, a szegény gyermekeknek pedig ruhát és esziniát szerzett volna. A betörőre sokan azt mondják, hogy: számár; pedig valójában logikusan gondolkodó fő. A tisztelt betörő ur bizonyára úgy gondolkodott hogy így télviz idején, karácsony előtt a takaréknak kasszája ürül, az olvasókör a fillérestételek révén folyton és rohamosan gyarapszik. Hisz' a könyörtelentes szívek, csak-hogy a szegény gyermekek közül a kör minél többet felruházhasson, inkább váltókölesönt vesznek fel a takarékból csakhogy intensívebben adózhassanak a fillérestételeken. A könyörtelentes szívekbe való tulságos spekuláció balul ütött ki. A fillérestételek publikuma megveti a betörőt, viszont a betörő még kisebb véleményét táplál a közönség felől. Rosz nyelvek azt tartják hogy az egész betörési scénát maga a kör rendezte, hogy a közönség szívét a karácsony előtti fillérestételek jobban megpuhítsa. Hisz a cél szentesíti az eszközöket. Jótékony adományokat akár a nemeslelkű betörő ur — akár a nagyközönség részéről a nap minden órájában elfogad és hírlapilag nyugtáz a kör pénztárnoka azon ígéret mellett, hogy a begyűlt összegek nem a lánczon lógó perselybe hanem nyomban nadragókba és szoknyákba lesznek befektetve. Egyébként a betörő nyomát 8 tagból álló rendőrségünk nem bottal, hanem nádpálczával üti.

Gambrinus.

Szerkesztői üzenet.

Többeknek Vulkán. Az ottani állapotokról szóló cikkeket, melyben kérdik hogy hol van az I. II. osztályu vasúti váróterem s az annak megfelelő világosság, csak jövő számunkban közölhetjük; különben is türelem....

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Hazai gyártmány!

KLEINOSCHEG

TRILBY

kitűnő pezsgó

Kleinoscheg Testvérek

cs. és kir. udvari szállítók pezsgőgyárából

Budafok.

Raktár: STERN & PIGK, vegyes és csemege
kereskedése PETROZSÉNY.TEMETKEZÉSI-VÁLLALAT
PETROZSÉNYelvállal mindenféle temetéseket, ravatalokat világítással együtt úgy helyben, mint vidéken is,
és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.A „TEMETKEZÉSI VÁLLALAT” Petrozsényben
raktáron tart dús választékban érez- és fakoporsókat, továbbá finom nielkoporsókat, sarkophagot, mindenféle szemfedeleket, érez- és művirág koszorúkat, szalagokat, viasz- és szurokfáklyákat. Fakoporsók 2 koronától kezdve feljebb, érczkoporsókat gyermekeknek 14 koronától feljebb, nagynak 1 öl nagyságban 20 koronától feljebb 400 koronáiga „TEMETKEZÉSI-VÁLLALAT”
Petrozsényben
elvállal kápolnák, termek, szobák bevonását gyászszal, hullák elszállítását és hozatalát, szóval minden a temetéshez szükségeltetett kellékekkel.

19 - 20

Sürgőnyezim: Temetkezési vállalat Petrozsény.

A gyászeset megtörténtével, a hozzátartozók bármilyen módon tett értesítésére — vidékre is — a lehető legrövidebb idő alatt az intézet megbízottja tisztelettel teendő a rendelmény átvétele végett és gondoskodik annak gyors és pontos kiviteléről.

Egy egyszerű temetéshez szükségelt kellékek, ugymint koporsó, szemfedél, párna, lepedő 16 koronától feljebb.

Gyermek temetéshez ugyanaz 8 koronától feljebb.

Vagyok mély tisztelettel:

Sárosy József.

Kohn Katalin

üveg és porcelán kereskedése
PETROZSÉNY.

Ajánlom dusan felszerelt raktáromat karácsonyi és újévi ajándékokban, majolika asztalkák, dohányzó és író készletek, China ezüst és plüsch áruimat ugyszintén majolika és porcelán ebédli és thea készleteket.

Azonkívül raktáron tartok teljes ebédli és hálószoba butorokat a legjutányosabb árak mellett.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradok

tisztelettel

KOHN KATALIN.

Ny. Figuli Antal gyorssajtóján Petrozsény.

Mészáros- és hentes-üzlet.

A főváros és nagyobb városok mészárszékeinek és hentes üzleteinek bármelyikével versenyezhetek, mert üzletemet úgy rendeztem be és oly szakértőket alkalmaztam, hogy a legnagyobb kívánalmaknak is eleget tehetek.

A berendezés és felszerelés mészárszékemben teljesen új és nagyvárosias. — Nagyobb befektetés árán, költséget nem kimélve juthattam ahhoz, hogy t. vevőim már is nem egyszer adtak kifejezést dícséretöknek és elismerésöknek a tisztaságért és az üzletemben mindig frissen és a legjobb izlés szerint készített husneműekért.

A napnak minden szakában található mészárszékemben:

Páczolt, kötözött-sonka, főve és füstölve; császárlus főve, füstölve; sertés- és marhanyelv főve és füstölt; krakkói nyári szalámi. — Páriser, hussajt, nyelvsajt, friss tormás, töltött disznoláb, mortadella, májsajt. — friss szafaláde, frankfurter, lengyel és debreczeni kolbász stb.

A nagyérdemű közönségnek újonnan, a kor kívánalmaknak fényesen berendezett mészáros és hentes üzletemet becses figyelmébe ajánlva és kegyes pártfogását kérve vagyok:

Petrozsény, 1902 decz. hó.

Kiváló tisztelettel:

Junger Samu,
mészáros és hentes.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokvány minőségben és

európai nemes gyökerező és sima vesszők mélyen leszalított árákon. Öltványok ezre 90—100 frt. Mindenki a legkiválóbb bor- és csemegefajokból, fajiszta, teljes jóállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felelne, úgy az oda és visszaszállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házához szállítva tekintetheti meg.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívüli csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kullal zárhatók. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítési és kezelési utasítás mellékeltek. Bővebb tájékozás végett szíves fénynyomatu díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy olyan könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, mely ninesen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Dícsémeték

Kétéves, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: „Érmeleki Első Szőlőoltvány-Telep, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid. 6—20.

Eladó széna.

270 szekér, a puji bérelt birtokon ez idén termelt jóminőségű szénám méltányos árban eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek E. Hertzeg Győző birtokossal. Totesd, u. p. Kernyesd.

A Boholti ásványviz,

melyet több egyetemi tanár megvizsgált; gyomor-fájás, vérszegénység ellen, továbbá mint étvágygerjesztő a legjobbnak bizonyult. Borral, melynek színét nem változtatja, igen izletes.

Rendkívüli olcsóságánál és kitűnő hatásánál fogva egyetlen egy család asztaláról se hiányozzék. 5 üvegtől kezdve házhöz is szállítatik.

Megrendelhető: 1/2 l és 2 literes palaczkokban.

1/2 l. 14 fill., 1 liter 16 fill., 2 liter 24 fill.

A „DÉVAI TAKARÉPKÉNTÁR”
BOHOLTI GYÓGYFORRÁS KEZELŐSÉGÉNEK
PETROZSÉNYI FŐRAKTÁRÁBAN
Váradi Vilmosnál.